Aan	het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Korendijk Voorstraat 31 3265 BT Piershil		
ons kenmerk	JP-1802	uw kenmerk	
datum	13 april 2018	uw brief van	
onderwerp	Bezwaar tegen de omgevingsvergunning zonnegaarde Goudswaard		
bijlagen	-		
contactpersoon	J.P. Prince	telefoon	0186 601137
		e-mail	milieu@hwl.nl

Geacht college,

Vereniging Hoekschewaards Landschap maakt hierbij bezwaar tegen het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Korendijk van 6 maart 2018 om een omgevingsvergunning te verlenen voor het realiseren van een zonnegaarde en het bouwen van zonnepanelen aan de Langeweg in Goudswaard. Hoekschewaards Landschap motiveert het bezwaar als volgt.

1. Strijdig met een goede ruimtelijke ordening
Het ruimtelijke beleid voor de Hoeksche is vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit, de Structuurvisie Hoeksche Waard, de Omgevingsvisie Korendijk en het bestemmingsplan buitengebied Korendijk.

<u>Visie ruimte en mobiliteit ontwerpwijziging 2018</u>
De vigerende Visie ruimte en mobiliteit bevat geen beleid voor zonnevelden. Deze zijn wel opgenomen in de ontwerpwijziging 2018. Deze ontwerpwijziging is op de datum van inzending van dit bezwaar in een eindstadium maar nog niet vastgesteld door Provinciale Staten. Wij anticiperen in ons bezwaar op dit voorgenomen beleid. De Ontwerpvisie 2018 voorziet in experimenteerruimte voor vijf, aan voorwaarden gebonden pilot-projecten. Het beleid van de provincie is gericht op de volgende vijf principes.

1) *Een goede ruimtelijke ordening, waarbij infrastructuur (energienetwerk) als leidend principe wordt gehanteerd. Wek energie op daar waar het gebruikt wordt (in of nabij de bebouwde omgeving) en waar aansluiting op het energienetwerk logisch is.*
2) *Zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Bij de locatiekeuze, omvang en inrichting van een zonneveld zijn de regels voor ruimtelijke kwaliteit uit de Verordening ruimte altijd van toepassing.*
3) *Meervoudig ruimtegebruik. Benut bestaande en nieuwe bebouwing (PV en warmtecollectoren) en overige functies die combinaties kunnen vormen met zonne-energie. Zo heeft de provincie de voorkeur voor zonnepanelen op daken en biedt zij mogelijkheden voor zonne-energie op agrarische bouwblokken, de bestemming infrastructuur, de bestemming stedelijke functie (maar waar die bestemming om diverse*

redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd), voormalige stortplaatsen, slibdepots en spaarbekkens.

4) *Bescherming van de schaarse open ruimte en landschapswaarden. Dit betekent dat de provincie terughoudend is met het toestaan van zonnevelden. In beperkte mate en onder voorwaarden worden mogelijkheden voor zonnevelden geboden in glastuinbouwgebied, in stads- en dorpsranden, in combinatie met een windpark en in het knikpuntgebied pilot Zuidplas.*
5) *Experimenteerruimte voor zonnevelden. Dit wordt alleen geboden aan zonnevelden:*
   - met nieuwe innoverende technieken die meervoudig ruimtegebruik tot doel hebben;
   - met een innovatieve opslag van energie.

Wij constateren dat de zonnegaarde niet voldoet aan al deze principes.
Ad. 1 De aansluiting op het energie-netwerk is niet logisch, gezien de geografische ligging van de zonnegaarde.
Ad. 2 De omgang met bestaande functies en kwaliteiten van het gebied zijn onzorgvuldig.
Ad. 3 Er is geen sprake van meervoudig ruimtegebruik.
Ad. 4 De zonnegaarde midden in de open polder Oude Korendijk tast de schaarse open ruimte en landschapswaarden aan en voldoet niet aan de hier genoemde experimenteerlocaties.
Ad. 5 Er is geen sprake van meervoudig ruimtegebruik. Het ruimtelijke plan van Groenleven bevat geen informatie over innovatieve opslag van energie.

Kortom, de zonnegaarde is strijdig met het provinciaal beleid voor zonnevelden.

<u>Gebiedsprofiel</u>
De provincie heeft in 2013 het gebiedsprofiel ruimtelijke kwaliteit voor de Hoeksche Waard vastgesteld. Een gebiedsprofiel omvat een beschrijving van karakteristieken, ontwikkelingen, kwaliteiten en ambities in een gebied (regio). De kwaliteitskaart is de basis hiervoor. Daarmee geeft het gebiedsprofiel handvatten aan initiatiefnemers om plannen met ruimtelijke kwaliteit te maken.

Voor het landschapstype Polder Oude Korendijk gelden de volgende ambities:

- *Behoud en versterking van de openheid van de polders. Voorkom versnippering van de ruimte door bebouwing en beplanting te koppelen aan de dijk en de erven of in te zetten voor de afronding van de compacte dorpskernen.*
- *Behoud van de herkenbaarheid en leesbaarheid van het polderpatroon. De polder wordt als eenheid beschouwd en ontwikkelingen worden vanuit de polder als geheel bezien.*
- *Ruimte voor ontwikkeling van de landbouw (schaal vergroting en/of specialisatie) als belangrijke drager van het open polderlandschap.*

Het plan voor de zonnegaarde is in strijd met al deze ambities. De openheid van de Polder Oude Korendijk wordt aangetast en allerminst versterkt. Het plangebied is niet gekoppeld aan een dijk en de herkenbaarheid en leesbaarheid van het polderpatroon neemt af door de opgaande beplanting rondom het zonneveld. Verder zien wij een zonneveld niet als de genoemde ontwikkeling van de landbouw. Kortom, het zonneveld is op al deze punten strijdig met de ambities van het gebiedsprofiel.

Gebiedsprofielen hebben de status van handreiking, en nadrukkelijk niet de status van toetsingskader. Dat betekent echter niet dat deze gebiedsprofielen zonder meer kunnen

worden genegeerd. Er dient een zorgvuldige afweging te worden gemaakt als een ruimtelijk plan niet in overeenstemming is met deze profielen. Deze zorgvuldige afweging heeft, onzes inziens, niet plaats gevonden. De omgevingsvergunning is op 16-02-2018 aangevraagd en op 06-03-2018 verleend. Het tijdsbestek van slechts 18 dagen tussen de aanvraag van de vergunning en het besluit om de vergunning te verlenen is wel erg kort om, rekening houdend met alle belanghebbende partijen, tot een zorgvuldig gewogen besluit te komen.

Daarenboven merken wij nog op dat de Polder Oude Korendijk, met de Polder Oud-Piershil, de oudste opwaspolder in het westelijk deel van de Hoeksche Waard is. De polder is daarom van groot cultuurhistorisch belang. Het oorspronkelijk reliëf van deze polder, te weten de omdijking, de openheid en het Sandee, is nog bijna volledig intact. De zonnegaarde maakt hier een grote inbreuk op.

Structuurvisie Hoeksche Waard
In het ruimtelijk plan van de Structuurvisie Hoeksche Waard is de Polder Oude Korendijk aangemerkt als stimuleringsgebied weidevogel- en ganzenbeheer. Het plan zegt hierover het volgende:
'Binnen het landbouwontwikkelingsgebied zijn er ook gebieden waar agrarisch natuurbeheer gestimuleerd wordt. Dit betreft de ecologisch waardevolle weidevogel- en ganzengebieden in de Oudlandpolders van Strijen en Goudswaard en in de Zuidrand bij Numansdorp. Dit zijn tevens belangrijke open gebieden. Hier zijn extra vergoedingen beschikbaar voor aangepast agrarisch beheer en vergoeding van ganzen schade. Zo kunnen de natuurwaarden en de openheid van deze gebieden worden veiliggesteld'.

Hieruit blijkt duidelijk dat een zonnegaarde van 14 ha strijdig is met het ruimtelijke beleid, zoals vastgelegd in de Structuurvisie Hoeksche Waard.

Omgevingsvisie Korendijk 2030
Over landschappelijke kwaliteit vermeldt de Omgevingsvisie Korendijk het volgende:
'Goudswaard onderscheidt zich door haar ligging in de uiterste westpunt van de Hoeksche Waard nabij de Korendijkse Slikken en de Leenherenpolder. Rust, ruimte, bijzondere natuurwaarden en karakteristieke bebouwing lenen zich bij uitstek voor kleinschalige, laagdynamische recreatieve ontwikkelingen die dit karakter versterken. Vanuit de Havenkade en Het Sandee liggen er kansen voor recreatieve vaarverbindingen met het Spui en (de monding van) De Bernisse. Goudswaard heeft verder kansen als uitvalsbasis voor fietsverbindingen in een 'rondje Hoekse Waard'. De kern is een geleidelijk gegroeid woongebied met een beperkt aantal verspreid liggende voorzieningen omgeven door een agrarisch, open landschap. Na de reeds ingezette projecten komt revitalisering, herstructurering en inbreiding van (de oudere delen van) de kern aan de orde.'

Hieruit blijkt vooral dat voor Goudswaard wordt ingezet op een toeristisch-recreatieve ontwikkeling waarin de openheid en kwaliteit van het omringende landschap een essentiële rol speelt. De zonnegaarde doet afbreuk aan deze kwaliteit.

Bestemmingsplan Buitengebied Korendijk
Het bestemmingsplan buitengebied Korendijk 2013 bevat een beeldkwaliteitsparagraaf waarin richting wordt gegeven aan de kwaliteit van bouwontwikkelingen in het buitengebied. In deze beeldkwaliteitsparagraaf staat onder 'beeldkwaliteit in de polder' onder meer het volgende:

'Belangrijk is dat nieuwbouw in het polderlandschap beperkt dient te blijven en er een goede landschappelijke inpassing plaatsvindt die de huidige open verschijningsvorm niet negatief beïnvloedt.'
Uit verdere tekst blijkt dat het gaat om bebouwing in de vorm van huizen en schuren. Er zijn geen specifieke aanknopingspunten voor een ontwikkeling als een zonnegaarde. Evenwel blijkt uit de beeldkwaliteitsparagraaf duidelijk dat ruimtelijke ontwikkelingen in de polder beperkt dienen te blijven en de huidige open verschijningsvorm niet negatief mogen beïnvloeden. Een zonnegaarde van 14 ha kunnen wij niet als beperkt aanmerken. Daarnaast wordt de openheid negatief beïnvloed. De zonnegaarde is dan ook strijdig met de uitganspunten van het bestemmingsplan Buitengebied Korendijk.

<u>Gebiedsagenda Hoeksche Waard west</u>
De gebiedsagenda Hoeksche Waard West zet in op natuurherstel en toename van de landschappelijke kwaliteit. Het volgende citaat uit de Gebiedsagenda spreekt voor zich: '*De Polder Korendijk is in 2020 de kern van een vruchtbaar en modern akkerbouwlandschap met bloemrijke akkerranden en prachtige vergezichten'.* Deze beoogde prachtige vergezichten laten zich moeilijk rijmen met een zonnegaarde.

<u>Conclusie</u>
Het ruimtelijk beleid voor de Polder Oude Korendijk is gericht te zijn op behoud van de genoemde kernwaarden. Uit het bovenstaande blijkt dat een het plan voor de zonnegaarde strijdig is met dit beleid en dus ook met een goede ruimtelijke ordening. De vergunning is op dit punt dan ook ondeugdelijk.

2. Er is (nog) geen regionaal beleidskader voor zonnevelden
De gemeenten in de Hoeksche Waard zijn bezig met het ontwikkelen van beleid voor een duurzame energietransitie. De gemeenten hebben daarom in 2017 opdracht gegeven aan onderzoeksbureau BVR voor het opstellen van een ruimtelijke analyse. De analyse is op dit moment nog niet gereed. Onderdeel van deze ruimtelijke analyse zijn zonnevelden. Deze ruimtelijke analyse vormt een bouwsteen voor nader te formuleren ruimtelijk beleid. Het verlenen van een vergunning voor een zonnepark op een omstreden locatie, loopt vooruit op dit nog te ontwikkelen beleid.

3. Er is geen noodzaak voor een zonnegaarde op deze locatie
In vervolg op hetgeen in de vorige paragrafen naar voren is gebracht, merken wij nog op dat een zonneveld niet specifiek aan een bepaalde locatie gebonden is, maar ook op andere plaatsen gerealiseerd kan worden, mits voldaan wordt aan de regels van een goede ruimtelijke ordening. Er is dan ook, vanuit het algemeen belang geredeneerd, geen enkele noodzaak om een zonnegaarde juist op deze omstreden locatie in de Polder Oude Korendijk te realiseren.

4. Anticipatie op het plan voor een agrocluster
De ruimtelijke onderbouwing (Genie 31-01-2018) vermeldt dat de aanleg van de zonnegaarde onderdeel uitmaakt van de door Kuiper Compagnons opgestelde visie voor de ontwikkeling van een agrolint langs de Zuidoordseweg. Het visiedocument en het projectplan voor het agrolint zijn, als bijlagen, onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De ruimtelijke onderbouwing benoemt de meekoppelkansen tussen de zonnegaarde en het agrolint. Wij kunnen dit niet anders interpreteren dan dat de zonnegaarde gezien wordt als onderdeel is van een groter geheel, namelijk een agrocluster bestaande uit het agrolint en de zonnegaarde. Nu uw college, mede op basis van het ruimtelijke plan, de

omgevingsvergunning heeft verleend, moeten wij concluderen dat uw college daarmee kennelijk ook anticipeert op deze ontwikkeling. Het is dan ook onzorgvuldig om ‚vooruitlopend op een ruimtelijke beoordeling van een mogelijk ingrijpende ontwikkeling, nu al vergunning te verlenen voor een deel van deze ontwikkeling.

5. De inpassing als boomgaard

De ruimtelijke onderbouwing van Bureau Ars Virens geeft aan dat de zonnegaarde de omvang heeft van een boomgaard, zoals deze ook elders aanwezig is in de Hoeksche Waard. Omzoming met een elzenhaag, zoals ook bij boomgaarden wordt toegepast, geeft de zonnegaarde daarom een streekeigen karakter en zou daarom de ruimtelijke inbreuk legitimeren. Wij merken op dat de boomhagen, zoals gangbaar rondom boomgaarden, de boomgaard slechts gedeeltelijk aan het zicht onttrekken. De fruitbomen blijven zichtbaar door de boomsingels. De visuele afscherming is dan ook maar betrekkelijk. De zonnepanelen zullen slechts gedeeltelijk worden gemaskeerd. De zonnegaarde zal daarom, ondanks de vermomming als boomgaard, toch als zonneveld ervaren worden.

6. Toepassing van Artikel 11 Besluit omgevingsrecht is omstreden

Bijlage II, artikel 4 lid 11 van het Besluit omgevingsrecht bepaalt dat ‘*ander gebruik van gronden of bouwwerken dan bedoeld in de onderdelen 1 tot en met 10, voor een termijn van ten hoogste tien jaar’* als een activiteit die, in afwijking van het bestemmingplan, in aanmerking komt voor het verlenen van een omgevingsvergunning. Er is niet nader vermeld op welke wijze afgeweken kan worden. Het besluit geeft geen verder beschrijving van de aard van dit ander gebruik. Uit het ruimtelijke plan van Genie Consultancy blijkt echter dat de initiatiefnemer bestendiging van de zonnegaarde na de periode van 10 jaar niet uitsluit. Omdat het ruimtelijk plan onderdeel is van de vergunningsaanvraag en uw college de vergunning mede op basis van dit plan heeft verleend, blijkt dat uw college een bestendiging van de zonnegaarde na de periode van 10 jaar kennelijk niet uitsluit. Hoewel in de omgevingsvergunning een termijn van maximaal 10 jaar is gesteld, wordt er kennelijk geanticipeerd op de mogelijkheid om de zonnegaarde na de periode van 10 jaar te bestemmen. Dit is in strijd met deze uitzonderingsbepaling van het Besluit omgevingsrecht. Na de periode van 10 jaar kan niet opnieuw vergunning worden verleend. Het feit dat deze vergunning alsdan verleend zal worden op basis van een gewijzigd bestemmingsplan, doet daar niets aan af.

Provincie Zuid-Holland heeft in de Ontwerpvisie Ruimte en Mobiliteit 2018 bepaald dat onder voorwaarden toestemming wordt verleend voor de realisatie van een zonneveld als proefproject. Een van deze voorwaarden is dat periode van aanwezigheid van het park maximaal 10 jaar bedraagt. Daarna moet het park worden verwijderd. De omgevingsvergunning is verleend voor een periode van 10 jaar. Wij zijn er niet gerust op dat dit ook daadwerkelijk zal gebeuren. Wij verwijzen hierbij aan de ruimtelijke onderbouwing van de vergunningsaanvraag(Groenleven, 31-01-2018), Hierin staat het volgende:

Het initiatief is volgens GroenLeven ook dan economisch uitvoerbaar omdat de zonnepanelen gezien de genoemde technische levensduur een restwaarde vertegenwoordigen. Het is derhalve technisch en economisch gezien aannemelijk dat na de periode van 10 jaar de panelen kunnen en zullen worden verwijderd. Het agrarische gebruik kan dan weer worden opgestart. Dit neemt echter niet weg dat er op basis van het duurzaamheidsbeleid voor de onderhavige locatie wat de zonnegaarde betreft een behoefte is of kan ontstaan die langer duurt dan de voornoemde 10 jaar. In dat geval zal tijdens de

periode van 10 jaar een procedure worden gestart om de zonnegaarde in te passen in het alsdan geldende bestemmingsplan.

Ook hieruit blijkt dat het bestendigen van de zonnegaarde na de periode van 10 jaar niet uitgesloten moet worden geacht. Ook het feit dat de subsidieverlener voor dit project, de Rijsdienst voor Ondernemend Nederland, onlangs heeft bepaald dat geen subsidie wordt verleend voor proefprojecten met beperkte looptijd, voedt ons in dit wantrouwen.

7. Het Ontbreekt aan draagvlak

Een tweede voorwaarde van de provincie voor een proefproject is draagvlak. Wij constateren dat voor dit project draagvlak ontbreekt. Dit blijkt uit het volgende:

- Het Kwaliteitsteam heeft, op verzoek van gemeente Korendijk, advies uitgebracht over de zonnegaarde. In dit advies geeft het Kwaliteitsteam aan om de ruimtelijke verkenning van de energietransitie af te wachten en aan de hand daarvan te onderzoeken of de Polder Oude Korendijk een logische plek is om een energielandschap te realiseren.
- De bewoners van Goudswaard (vertegenwoordigd door de dorpsvereniging) zijn niet geconsulteerd over initiatief van GroenLeven.
- Blijkens informatie van de energiecoöperatie Hoeksche Waard Duurzaam blijkt dat deze coöperatie het oneens is met de gevolgde procedure voor de ontwikkeling van de zonnegaarde.
- Het bovenstaand, gevoegd bij het bezwaar van Hoekschewaards Landschap, geeft duidelijk aan dat het plan draagvlak ontbeert.

8. De tijdelijke aanwezigheid voor een periode van 10 jaar draagt niet bij aan de energiedoelstelling 2040.

De in 2016 vastgestelde Energievisie Hoeksche waard 2016-2020 heeft de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn. Volgens de website ‘Energie in beeld’ is het stroomverbruik van alle vastgoedobjecten in de Hoeksche Waard in 2017 335.859.820 kWh. Volgens informatie van windparkexploitanten leveren de nog te realiseren windparken in de Hoeksche Waard ca. 370.000.000 kWh per jaar. Dat is ruimschoots voldoende om het genoemde energieverbruik te compenseren. Daarnaast is er de ambitie om het areaal aan zonnepanelen op daken en erven uit te breiden. De vraag is dan ook op welke wijze de zonnegaarde, nu de omgevingsvergunning slechts een tijdelijke aanwezigheid van maximaal 10 jaar toestaat, een bijdrage levert aan deze energiedoelstelling.

De bezwaartermijn ving aan op 07-03-2018, zijnde de verzenddatum van het besluit. Dit bezwaarschrift is 13 april verzonden en derhalve tijdig ingediend.

Hoogachtend,

H. Malta,
Vereniging Hoekschewaards Landschap
coördinator Milieu en Planologie